

Brüssel, 4. juuni 2018

**TEADE SIDUSRÜHMADELE
ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMINE ELI LIST NING ELI ÕIGUSNORMID TOLLI JA
VÄLISKAUBANDUSE VALDKONNAS**

KAUBA SOODUSPÄRITOLU

Ühendkuningriik esitas 29. märtsil 2017 Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase teate oma kavatsuse kohta liidust välja astuda. See tähendab, et kui ratifitseeritud väljaastumislepingus¹ ei kehtestata muud kuupäeva, lõpetatakse kõigi liidu esmaste ja teiseste õigusaktide kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes 30. märtsil 2019 kell 00.00 Kesk-Euroopa aja järgi („väljaastumise kuupäev“)². Sel hetkel saab Ühendkuningriigist „kolmas riik“³.

Väljaastumiseks valmistumine on lisaks ELi ja liikmesriikide ametiasutustele oluline ka ettevõtjate jaoks.

Ettevõtjatele tuletatakse meelde⁴ õiguslikke tagajärgi, millega nad peavad seoses kaupade sooduskohtlemist reguleerivate päritolureeglitega arvestama, kui Ühendkuningriigist saab kolmas riik⁵.

Eelkõige ei kehti alates väljaastumise kuupäevast **Ühendkuningriigi suhtes enam ühise kaubanduspoliitika ja tolli valdkonnas kolmandate riikidega sõlmitud ELi sooduskaubanduslepinguid**⁶.

¹ Läbirääkimised Ühendkuningriigiga väljaastumislepingu sõlmimiseks on praegu käimas.

² Lisaks võib Euroopa Ülemkogu kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikega 3 otsustada ühehäälselt kokkuleppel Ühendkuningriigiga, et aluslepingute kohaldamine lõpetatakse hilisemal kuupäeval.

³ Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.

⁴ Käesolev teade täiendab päritolureegleid käsitlevat teavet, mis on esitatud 30. jaanuari 2018. aasta teates „Teade huvirühmadele – Ühendkuningriigi väljaastumine ELi list ning tolli ja kaudset maksustamist käsitlevad ELi eeskirjad“ (https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness_et).

⁵ EL püüab leppida Ühendkuningriigiga väljaastumislepingus kokku lahendused teatava kaupade liikumise jaoks, mis on alanud enne väljaastumise kuupäeva ja lõpeb sel kuupäeval või pärast seda, võttes aluseks ELi seisukoha tolliküsimustes, mille lahendamine on vajalik Ühendkuningriigi korrakohaseks väljaastumiseks liidust (https://ec.europa.eu/commission/publications/position-paper-customs-related-matters-needed-orderly-withdrawal-uk-union_et). Kõnealuses seisukohadokumendis käsitletakse ka ELi 27 liikmesriigi ja Ühendkuningriigi vahelise halduskoostöö menetlusi väljaastumise kuupäeval või pärast seda seoses enne väljaastumise kuupäeva aset leidnud asjaoludega (nt vastastikune abi päritolutõendite kontrollimisel). Sellised kokkulepped kehtivad aga üksnes siis, kui EL ja Ühendkuningriik allkirjastavad ja ratifitseerivad väljaastumislepingu enne väljaastumise kuupäeva.

1. TAUSTTEAVE SOODUSPÄRITOLU KOHTA

EL on ELi ühise kaubanduspoliitika raames sõlminud kolmandate riikidega **sooduskaubanduslepingud**, nt vabakaubanduslepingud ja üldiste tariifsete soodustuste kava⁷⁸.

EList eksporditud kauba suhtes võib ELi vabakaubanduslepingu partnerriigis kohaldada tariifset sooduskohtlemist, kui kaubal on ELi sooduspäritolu, st see on täielikult saadud ELis või see on valmistatud ELis osaliselt või täielikult materjalidest, mis on läbinud teatavatele nõuetele vastava töö või töötluse (tootepõhised päritolureeglid).

Sellise kauba suhtes, mis on imporditud ELi kolmandatest riikidest, kellega EL on sõlminud sooduskaubanduslepingu, võib kohaldada tariifset sooduskohtlemist, kui see vastab sooduspäritolureeglitele. Kui tehakse kindlaks sellise kauba sooduspäritolu, mis on valmistatud kolmandas riigis, kellega EL on sõlminud sooduskaubanduslepingu, loetakse kõnealuse kauba valmistamiseks kasutatud ELi päritoluga sisendid (materjalid ja mõnede lepingute puhul töötlemistoimingud) kõnealuse kolmanda riigi päritoluga sisenditeks (päritolu kumulatsioon).

Sooduspäritolu kindlakstegemiseks kasutatavad reeglid ja protseduurid on esitatud vastavates sooduskaubanduslepingutes ja võivad nendest lepingutest tulenevalt erineda⁹. Sooduspäritolu kindlakstegemisel käsitatakse ELi ühe territooriumina, liikmesriike ei eristata. Seega käsitatakse kauba ELi sooduspäritolu kindlakstegemisel Ühendkuningriigi sisendeid (materjalid või töötlemistoimingud) praegu „EList pärit kaubana“.

Kauba päritolu kinnitavad kas ametiasutused (päritolusertifikaadid) või eksportijad ise (tingimuseks on eelnev volitus või registreerimine), lisades äridokumentidele päritoludeklaratsioonid või -kinnitused. Importija võib paluda, et eksportija kontrolliks kauba päritolu.

Et tõendada päritolureeglite järgimist, hangib eksportija tarnijatelt tõendavad dokumendid (nt tarnija deklaratsioon), mille alusel on ELi piires võimalik tagada tootmisprotsesside ja materjalitarnete **jälgitavus** kuni lõpptoote ekspordini¹⁰.

⁶ Kui võimalikus väljaastumislepingus lepitakse kokku ülemineku korras, teatab liit teistele selliste rahvusvaheliste lepingute (sealhulgas tariifset sooduskohtlemist käsitlevate lepingute) osalistele, mille on sõlminud liit või liikmesriigid tema nimel või liit ja liikmesriigid ühiselt, et ülemineku ajal tuleb Ühendkuningriiki kõnealuste lepingute eesmärgil kohelda liikmesriigina.

⁷ http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/index_et.htm.

⁸ Seoses käesolevas teates käsitletud küsimustega (Ühendkuningriigi sisendite mõju sooduspäritolu kindlakstegemisel tariifse sooduskohtlemise saamiseks) võib üldiste tariifsete soodustuste kava kohane tariifne sooduskohtlemine olla vähem asjakohane kui vabakaubanduslepingud. Terviklikkuse huvides käsitletakse käesolevas teates siiski mõlemaid.

⁹ Kolmandate riikidega sõlmitud kõigi ELi sooduskaubanduslepingute loetelu: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/calculation-customs-duties/rules-origin/general-aspects-preferential-origin/arrangements-list_et.

¹⁰ Selle võimaldamiseks kasutavad ELi eksportijad ja tootjad vastavaid raamatupidamissüsteeme, peavad arvet ja säilitavad tõendavaid dokumente, mis on ELis nende valduses.

2. ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMISE TAGAJÄRJED

Alates väljaastumise kuupäevast muutub Ühendkuningriik kolmandaks riigiks, mille suhtes kolmandate riikidega sõlmitud ELi sooduskaubanduslepingud enam ei kehti. Ühendkuningriigi sisendeid (materjale ja tööstustoiminguid) käsitatakse kõnealuseid sisendeid hõlmava kauba päritolu kindlakstegemisel sooduskaubanduslepingu kohaselt päritolustaatuseta sisenditena. See tähendab järgmist.

- **EList eksporditud kaup**

Alates väljaastumise kuupäevast võib ELi vabakaubanduslepingu partnerriik leida, et enne väljaastumise kuupäeva ELi sooduspäritolu reeglitele vastanud kaup ei vasta enam nendele reeglitele selle kauba importimisel kõnealusesse kolmandasse riiki, kuna Ühendkuningriigi sisendeid ei saa käsitada ELi päritoluga sisendina.

Alates väljaastumise kuupäevast võib juhtuda, et seoses sooduskohtlemise alusel kolmandasse riiki eksporditud kauba päritolu kontrollimisega peavad ELi 27 liikmesriigi eksportijad kõnealuse kolmanda riigi taotluse korral tõendama kauba ELi päritolu, võttes arvesse, et Ühendkuningriigi sisendeid ei käsitata enam ELi päritoluga sisendina.

- **ELi imporditud kaup**

Ühendkuningriigi sisendid, mida on kasutatud selleks, et valmistada kaupa, mis on pärit kolmandatest riikidest, kellega EL on sõlminud sooduskaubanduslepingud, ja mis imporditakse ELi alates väljaastumise kuupäevast, ei ole päritolustaatuseta sisendid, eriti kui leiab aset päritolu kumulatsioon ELiga.

Alates väljaastumise kuupäevast võib juhtuda, et ELi imporditud kauba päritolu kontrollimisel peavad kolmandate riikide eksportijad tõendama imporditud kauba ELi sooduspäritolu.

3. SOOVITUSED HUVIRÜHMADALE

- **EList eksporditud kaup**

Et tulla toime eespool kirjeldatud tagajärgedega, soovitatakse ELi vabakaubanduslepingu partnerriigis tariifset sooduskohtlemist taotlevatel ELi 27 liikmesriigi eksportijatel ja tootjatel:

- käsitada kauba ELi sooduspäritolu kindlakstegemisel kõiki Ühendkuningriigi sisendeid päritolustaatuseta sisendina; ning
- võtta asjakohaseid meetmeid kauba ELi sooduspäritolu tõendamiseks järelkontrolli korral, arvestades, et Ühendkuningriigi sisendeid ei käsitata ELi päritoluga kaubana.

- **ELi imporditud kaup**

ELi 27 liikmesriigi importijatel soovitatakse tagada, et eksportija suudab tõendada imporditud kauba ELi sooduspäritolu, võttes arvesse Ühendkuningriigi väljaastumise tagajärgi.

Kauba sooduspäritolu kohta on esitatud lisateavet komisjoni veebilehtedel, milles keskendutakse maksukorraldusele ja tolliliidule (https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/calculation-customs-duties/rules-of-origin/general-aspects-preferential-origin_et) ning väliskaubandusele (http://madb.europa.eu/madb/rulesoforigin_preferential.htm) (turulepääsu andmebaas). Asjaomaseid veebilehti ajakohastatakse kohe, kui täiendav teave on kättesaadav.

Euroopa Komisjon
Maksuduse ja tolliliidu peadirektoraat
Kaubanduse peadirektoraat